

Силабус освітнього компонента
Програма навчальної дисципліни

**ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОГО НАУКОВОГО
ПІЗНАННЯ**

Шифр та назва спеціальності
113 – Прикладна математика

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма
Комп'ютерне та математичне моделювання

Кафедра
Філософії (307)

Рівень освіти
Магістр-науковець (1 рік 9 місяців)

Тип дисципліни
Наукова, обов'язкова

Семестр
3

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Тарароєв Яків Володимирович
yakiv.tararoiev@khpi.edu.ua

Доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії НТУ «ХПІ». Досвід роботи – більше 20 років. Автор понад 80 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисципліни: «Філософські проблеми сучасного наукового пізнання».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна «Філософські проблеми сучасного наукового пізнання» розглядає специфіку наукового знання, тобто відмінність науки від інших видів діяльності людини, рівні та методи та методи наукового пізнання, соціальні функції, які виконує наука. Також у дисципліні розглянуті етапи розвитку уявлень про науку, починаючи від позитивізму першої хвилі, через розгляд позитивізму другої хвилі а позитивізму третьої хвилі. Вказані основні протиріччя та проблеми позитивістського підходу та його ідейна неспроможність. Розглянуті постпозитивістські концепції деяких авторів та етапи розвитку наукового знання та вплив науки на суспільство та суспільства на науку.

Мета та цілі дисципліни

Курс «Філософські проблеми сучасного наукового пізнання» розрахований на студентів-магістрів і ставить за мету поглиблене вивчення найбільш актуальних проблем, які мають особливе науково-теоретичне і практичне значення. Він спирається на знання загальноосвітніх дисциплін, які студенти вивчали на протязі п'яти років в університеті.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та нестандартні підходи до їх реалізації.

ЗК3. Здатність оволодівати сучасними знаннями, формулювати та вирішувати проблеми.

ЗК4. Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.

СК1. Здатність розв'язувати задачі й проблеми, які можуть бути формалізовані, потребують оновлення й інтеграції знань, зокрема в умовах неповної інформації.

СК14. Здатність використовувати сучасні психолого-педагогічні теорії й методики у професійній та науковій діяльності (наукова складова).

Результати навчання

РН3. Логічно, послідовно й точно формулювати свої думки та подавати інформацію у професійному спілкуванні, застосовувати інформаційні і технічні засоби та педагогічні методи для презентації результатів наукових, прикладних й ІТ-проектів.

РН6. Застосовувати процедури формального опису систем, перевірки їх адекватності для дослідження соціально-економічних, технічних, природничих та інших систем.

РН9. Вміти аналізувати та проектувати системи з великими обсягами даних, застосувати та адаптувати методи здобуття знань, методи оцінки та інтерпретації знайдених закономірностей.

РН19. Володіти навичками критичного аналізу наукової інформації та результатів наукових досліджень, розуміти та дотримуватись вимог академічної доброчесності (наукова складова).

РН20. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері прикладної математики, формулювати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки (наукова складова).

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредити ECTS): лекції – 16 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 58 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Курси: Історія науки та техніки, філософія (усе – бакалаврат), загальні курси з математичних, фізичних та технічних дисциплін

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Засвоєння лекційного матеріалу, самостійна робота с першоджерелами, написання текстів з філософії науки під керівництвом викладача.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Наука: специфіка та рівні наукового пізнання.

Тема 2. Наука: методи наукового пізнання.

Тема 3. Позитивізм.

Тема 4. Неопозитивізм.

Тема 5. Постпозитивізм та моделі наукового знання К. Поппера та Т. Куна.

Тема 6. Моделі наукового знання І. Лакатоса, С. Тулміна та П. Феєрабенда.

Тема 7. Наука та суспільство: перші кроки.

Тема 8. Наука та суспільство: розширення взаємодії.

Теми практичних занять

Тема 1. Наука: специфіка та рівні наукового пізнання.

Тема 2. Наука: методи наукового пізнання.

Тема 3. Позитивізм.

Тема 4. Неопозитивізм.

Тема 5. Постпозитивізм та моделі наукового знання К. Поппера та Т. Куна.

Тема 6. Моделі наукового знання І. Лакатоса, С.Тулміна та П. Феєрабенда.

Тема 7. Наука та суспільство: перші кроки.

Тема 8. Наука та суспільство: розширення взаємодії.

Самостійна робота

Завдання 1. Порівняльний аналіз соціальних функцій науки, мистецтва та релігії.

Завдання 2. Спеціальні методи теоретичного та емпіричного рівня.

Завдання 3. Відмінність французького та англійського позитивізму першої хвили.

Завдання 4. Неопозитивізм та аналітична філософія.

Завдання 5. Сутність філлабілізму.

Завдання 6. Концепція науки Д. Агасі.

Завдання 7. Виникнення логіки як наукової дисципліни.

Завдання 8. Основні соціальні інститути науки у сучасності.

Література та навчальні матеріали

1. Філософські проблеми сучасно наукового пізнання: підручник для студентів-магістрів усіх спеціальностей і форм навчання. / Я.В. Тарароев; О.О. Дольська; Т.М. Дишкант та ін. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2023. 550 с.

<https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/ec570172-dc88-4ef3-90b1-17adb2605928/content>

2.Заремський М.Й. 3 - 34 Філософія науки: навчально-методичний посібник для аспірантів. Глухів, 2022. 211 с.

<http://46.201.250.252/bitstream/handle/123456789/1796/%d0%a4%d1%96%d0%bb%d0%be%d1%81%d0%be%d1%84%d1%96%d1%8f%20%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%b8.pdf?sequence=1&&isAllowed=y>

3. Філософія науки: підручник /О. П. Сидоренко, С. С. Корлюк, О. А.

Коваленко, Т. В. Розова [та ін.]; за ред. О. П. Сидоренка – Одеса, 2020. – 230 с.

<http://lib.osau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1823/3/%d0%9fi%d0%b4%d1%80%d1%83%d1%87%d0%bd%d0%b8%d0%ba %d0%a4i%d0%bb. %d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%b8.pdf>

4. Філософія науки: навчальний посібник / О.І. Ісакова, Н.В. Щербакова. –

Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. – 227 с

<http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/10034/1/filosofija-nauky.-navchalnyj-posibnyk.pdf>

5. Стежко, З. В. Філософські проблеми наукового пізнання : навч. посіб. / З. В. Стежко, С. П. Римар ; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. – Кропивницький : ЦНТУ, 2022. – 141 с.

<https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/12347>

6. Житарюк І.В. Філософія освіти, науки та окремих її галузей. Конспект лекцій: Навч.посібник. – 2-ге вид., стереотипне. Київ: Видавництво «Людмила», 2022. 620 с.

<https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5000/%d0%a4%d0%9e%d0%9d.pdf>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (50%) та поточного оцінювання (50%).

Залік: письмове завдання (2 запитання з теорії) та усна доповідь.

Поточне оцінювання: Відповіді на семінарських заняттях (20%), та написання реферату (10 %) та його захист(20%)

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХП»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХП» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження
30.08.2023

Завідувач кафедри
Яків ТАРАРОЄВ

Дата погодження
30.08.2023

Гарант ОНП (1 рік 9 місяців)
Геннадій МАРТИНЕНКО